

แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนในการบริหารสถานศึกษา เพื่อฟื้นฟูศีลธรรมตามวิถีพุทธ กรณีศึกษาโรงเรียนตะวันชัยวิทยา Sustainable Development Guideline School Administration for Morality Restoration by Buddhist Ways: Tavanchaividhaya School

สุรพี เทศสมบูรณ์^{1,*} และ พิกุล ภุมิโคกรักษ์²
Surapee Tessomboon^{1,*} and Pikul Bhoomkhokrak²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารโรงเรียนตะวันชัยวิทยา 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนในการบริหารโรงเรียนตะวันชัยวิทยาเพื่อฟื้นฟูศีลธรรมตามวิถีพุทธ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน มี 2 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารโรงเรียนตะวันชัยวิทยา จากกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม คือ 1) กรรมการสถานศึกษาและที่ปรึกษา 7 คน 2) ครูและบุคลากร 17 คน 3) ผู้ปกครอง 83 คน 4) ผู้สนับสนุนสถานศึกษา 98 คน รวมจำนวน 205 คน เครื่องมือที่ใช้ คือแบบสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่าวิเคราะห้เนื้อหาและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารโรงเรียนตะวันชัยวิทยาโดยรวม เห็นว่าควรปฏิบัติในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าควรปฏิบัติในระดับมากที่สุดทั้ง 7 ด้าน เรียงลำดับ จากค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านทักษะ และด้านกลยุทธ์ ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วยผู้แทนผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 10 ท่าน เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาสรุปแนวทางได้ ดังนี้ 1) ด้านบุคลากร ต้องให้ความสำคัญต่อการคัดกรองบุคลากร และการพัฒนามาตรฐานศีลธรรมและวิชาชีพ สร้างทัศนคติที่ดีในการพัฒนาผู้เรียนและบุคลิกภาพที่เป็นต้นแบบ 2) ด้านทักษะ บุคลากรควรฝึกทักษะด้านจิตวิทยา เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนได้ดี ใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง 3) ด้านกลยุทธ์ ควรสร้างสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการพัฒนา การเรียนรู้โดยความดีสากล การสอนศีลธรรมทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติต้องสอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวพุทธ 4) ด้านระบบ ต้องสอดคล้องกับมาตรฐานความดีสากล และเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนเกิดการยอมรับด้วยความศรัทธา 5) ด้านรูปแบบ ต้องสร้างแบบแผนพฤติกรรมมงคลที่เน้นความเอาใจใส่ในการปลูกฝังความดีสากลจนเป็นเอกลักษณ์ของ

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา นครราชสีมา 30000
M.Ed. Student in Educational Administration Program, Nakhon Ratchasima Rajabhat University,
Nakhon Ratchasima 30000, Thailand

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา นครราชสีมา 30000

Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Nakhon Ratchasima 30000, Thailand

*Corresponding author, e-mail: s-shines@hotmail.com

โรงเรียน 6) ด้านค่านิยมร่วม ควรกำหนดมาตรฐานความดีสากล สร้างแรงบันดาลใจและความร่วมมือในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 7) ด้านโครงสร้าง ควรเพิ่มหน่วยงานรองรับการพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิตและมาตรฐานศีลธรรม และเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษา

คำสำคัญ: การพัฒนาสถานศึกษาที่ยั่งยืนการบริหารสถานศึกษาที่ยั่งยืน การบริหารสถานศึกษาตามวิถีพุทธ การฟื้นฟูศีลธรรมตามวิถีพุทธ

ABSTRACT

The research purpose are to study 1) opinion of participants in school administration, and 2) sustainable development guideline Tavanchaividhaya school administration for morality restoration by Buddhist ways. This is amixed methods research, and divided into 2 steps; 1) to study opinion of participants in school administration by rating scale questionnaire. Samples group studied were 205 participants in school administration. There are 4 groups include; 1) 7 school boards and consultants, 2) 17 teachers and staff, 3) 83 parents, 4) 98 school sponsors. The statistic used for the analysis of the study were percentage, mean ($\bar{X}$), Standard Deviation (S.D.). Result of the study revealed the opinion of participants in school administration overall, were considerable at the highest level. When considering in each side, found it was the highest level is staff, followed by skills, strategy and systems, 2) to study the sustainable development guideline school administration by focus group. The result of the research, were 1) Staff: to focus on the screening by moral standards and personality development of teachers, 2) Skills: To inspire and have positive attitude towards the development of students' moral standards, 3) Strategy: to focus on creating the environment to developmental learning by universal goodness. Moral teaching must be evident in both theory and practice in accordance with morality based by Buddhist way, 4) Systems: To define in compliance with the standards universal goodness and be a master at inspiring the students willingly accepted by faith, 5) Style: To determine of management style that represents Ideology to create leader, give precedence and attentive to cultivate morality by universal goodness, 6) To shared values: be specify standards of universal goodness, inspire and develop cooperation continuously, apply universal goodness to cultivate in lifestyle, and 7) Structure: To add especially department for student development life skills and moral standard, and create a network to support educational resources.

Keyword: Sustainable school development, Sustainable school administration, School administration by Buddhist ways, Morality restoration by Buddhist ways

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 6 กำหนดไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และวัฒนธรรม มีจริยธรรมและทักษะในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2552, น. 3)

เมื่อบริบทสังคมเปลี่ยนไป การได้รับวัฒนธรรมที่หลากหลาย โดยขาดการกลั่นกรองและขาดภูมิคุ้มกัน ปัจจุบันจึงมีแนวโน้มเป็นสังคมปัจเจกมากขึ้น ขาดสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว เห็นประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้องมากกว่าส่วนรวม ไม่เกื้อกูลกัน จึงเกิดความแตกแยกในสังคม ขณะเดียวกันบ้าน วัด โรงเรียนก็ขาดความเข้มแข็งและ

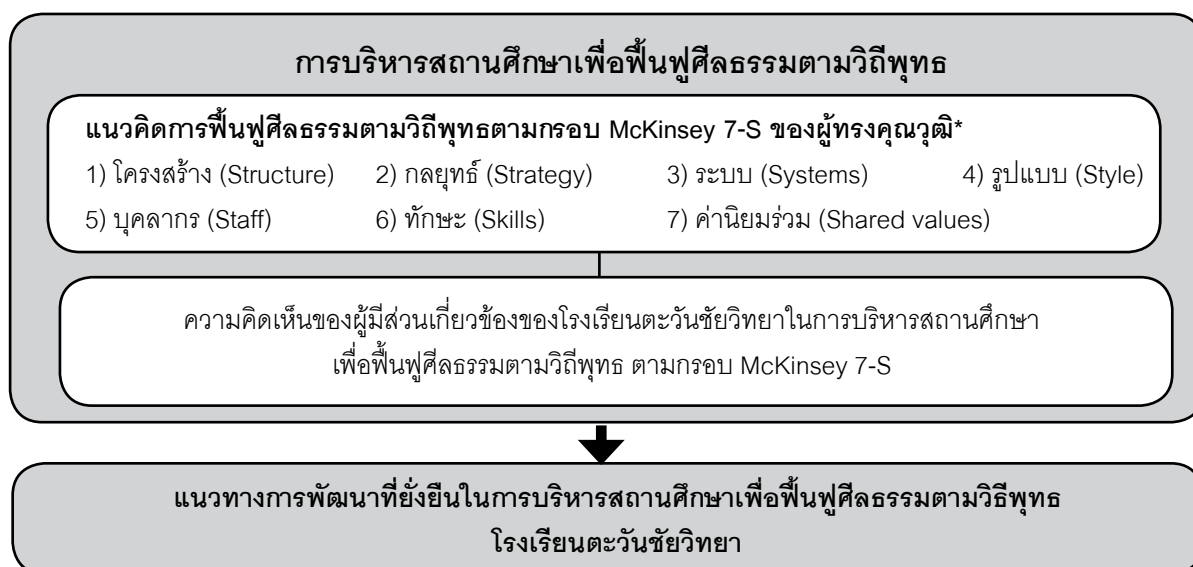
ไม่สามารถเป็นเครือข่ายส่งเสริมศีลธรรมซึ่งกันและกันได้ เมื่อความสำนึกทางศีลธรรมจึงอ่อนแอจึงส่งผลกระทบต่อ การพัฒนาคุณภาพคนในชาติทั้งทางตรงและทางอ้อม อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2555, น. 1-3) แนวทางการแก้วิกฤตศีลธรรมในสังคม จึงต้องเริ่มต้นจากการเสริมสร้างพลังทางศีลธรรมระดับ บุคคลไปพร้อมกับศีลธรรมในระดับโครงสร้างในสังคมและ เชื่อมโยงให้มีระบบที่เกื้อกูล พันฟูเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียน ให้กลับมาเข้มแข็งและเกื้อกูลกัน (พระไพศาล วิสาโล, 2549, น. 36) แม้ปัจจุบันโรงเรียนวิถิพุทธจะเป็นสถานศึกษา ในระบบที่นำหลักพุทธธรรมหรือองค์ความรู้ที่เป็นคำสอน ในพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์สมบูรณ์มีหลักธรรมคำสอน เป็นที่ยึดเหนี่ยว พร้อมทั้งจะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของ สังคมได้อย่างมีสติ รู้เท่าทัน (สำนักงานคณะกรรมการการ ศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, น. 3) แต่ทั้งนี้โรงเรียนวิถิพุทธ จะทำหน้าที่ได้มีประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับ กระบวนการบริหารด้วย ด้วยโรงเรียนตะวันชัยวิทยาได้ ตั้งขึ้นโดยมูลนิธิพัฒนาการศึกษาเพื่อศีลธรรม โดยมี เป้าหมายจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นต้นแบบ ตามมาตรฐานศีลธรรม ผู้นำฟื้นฟูศีลธรรมโลก เป็นเลิศ

ทางวิชาการตามศักยภาพ และมีศิลปะในการดำรงชีวิต อย่างมีความสุขโดยรับนักเรียนประจำและไปกลับในระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ปัจจุบันเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก ที่มีประสิทธิผลเชิงประจักษ์หลายด้านและได้รับรองว่าเป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานในปีการศึกษา 2558 (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา (องค์การมหาชน), 2558) และเพื่อให้เกิดพัฒนา ที่ยั่งยืน กรรมการสถานศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะว่าควร พัฒนาระบบบริหารที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นต้น แบบศีลธรรม ผู้นำการฟื้นฟูศีลธรรมที่ดี เก่ง และมีความสุข อย่างสมดุล จากข้อเสนอแนะดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะ บุคลากรฝ่ายบริหารของโรงเรียนจึงมีความสนใจนำสู่การ วิจัย เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารตามกรอบ McKinsey 7-S โดยมุ่งเน้นความยั่งยืนของการบริหารสถานศึกษา เพื่อฟื้นฟูศีลธรรมตามวิถิพุทธ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการบริหารโรงเรียนตะวันชัยวิทยา เพื่อฟื้นฟูศีลธรรมตาม วิถิพุทธ
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนในการ บริหารโรงเรียนตะวันชัยวิทยา เพื่อฟื้นฟูศีลธรรมตามวิถิพุทธ

กรอบแนวคิดการวิจัย

*ที่มาของกรอบคำถามมาจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเข้าใจการฟื้นฟูศีลธรรมในบริบทโรงเรียนตะวันชัยวิทยาเนื่องจาก การบริหารสถานศึกษาเพื่อฟื้นฟูศีลธรรมตามวิถิพุทธเป็นเป้าหมายในการจัดการศึกษาของโรงเรียนตะวันชัยวิทยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed methods research) ในแบบปฏิรูป (Creswell & Clark, 2011, p. 69) โดยดำเนินการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอนหลัก คือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารโรงเรียนตะวันชัยวิทยาเพื่อฟื้นฟูศีลธรรมตามวิถีพุทธโดยมี 2 ขั้นตอนย่อย คือ

1. สัมภาษณ์แนวคิดการบริหารโรงเรียนตะวันชัยวิทยาเพื่อฟื้นฟูศีลธรรมตามวิถีพุทธจากผู้ทรงคุณวุฒิ

กำหนดคุณสมบัติผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ ความรู้ และความเข้าใจในการบริหารและการฟื้นฟูศีลธรรมในบริบทโรงเรียนตะวันชัยวิทยา ไว้ดังนี้ คือ

1) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านงานพัฒนาการศึกษาเพื่อศีลธรรม 1 ท่าน 2) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษาภาคเอกชน 1 ท่าน 3) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษาภาครัฐ 1 ท่าน 4) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการประเมินคุณภาพสถานศึกษา 1 ท่าน 5) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นผู้นำ 1 ท่าน รวมทั้งหมด จำนวน 5 ท่าน ดำเนินการสัมภาษณ์โดยใช้กรอบคำถามในแบบสัมภาษณ์เชิงลึก แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหาโดยจำแนกชนิดข้อมูลตามกรอบ McKinsey 7-S แล้วจึงนำมาเป็นกรอบคำถามการวิจัยในขั้นตอนต่อไป

2. สอบถามความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารโรงเรียนตะวันชัยวิทยาเพื่อฟื้นฟูศีลธรรมตามวิถีพุทธตามกรอบ McKinsey 7-S

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของกลุ่มประชากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารโรงเรียนตะวันชัยวิทยา จำนวน 420 คน ได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้คือ 1) กรรมการสถานศึกษาและที่ปรึกษา 7 คน 2) ครูและบุคลากร 17 คน 3) ผู้ปกครองนักเรียน 83 คน 4) ผู้ให้การสนับสนุนโรงเรียน 98 คน รวมทั้งหมด จำนวน 205 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนนี้คือแบบสอบถามออนไลน์ (Google form) ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับโดยนำแนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิมาสร้างกรอบคำถามการวิจัย นำเสนอให้

ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบดัชนีความเที่ยงตรง (Content Validity Index: CVI) ตามเนื้อหา แล้วปรับปรุงเนื้อหาจนค่า CVI มีค่า > .80 (Polit and Beck. 2008) หลังจากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด เพื่อนำมาวิเคราะห์พิจารณาคุณภาพของแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของ Cronbach (บุญชม ศรีสะอาด, 2543, น. 96) นำแบบสอบถามมาปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์แล้วจัดพิมพ์แบบสอบถามลงใน Google form เพื่อรวบรวมข้อมูลต่อไป

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นัดหมายตัวแทนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อขอความร่วมมือ ชี้แจงความสำคัญและวัตถุประสงค์การวิจัย อธิบายขั้นตอนและวิธีการตอบแบบสอบถามหลังจากนั้นจึงส่งแบบสอบถามออนไลน์ (Google form) ไปยังกลุ่มตัวอย่างทางอินเทอร์เน็ตและดำเนินการรวบรวมให้ครบตาม จำนวน 205 ชุด

2.4 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง วิเคราะห์ทางสถิติ ด้วยร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนในการบริหารสถานศึกษาเพื่อฟื้นฟูศีลธรรมตามวิถีพุทธโดยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus group)

1. ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive sampling) ผู้มีความรู้ และประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษาหรือการฟื้นฟูศีลธรรมเพื่อเป็นตัวแทนจากกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย 1) กรรมการสถานศึกษาและที่ปรึกษา 2 ท่าน 2) ครูและบุคลากร 4 ท่าน 3) ผู้ปกครองนักเรียน 2 ท่าน 4) ผู้สนับสนุน 2 ท่าน รวมจำนวน 10 ท่าน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบบันทึกการจัดสนทนากลุ่ม (Focus group)

3. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยเชิญตัวแทนผู้เกี่ยวข้องจำนวน 10 ท่าน เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group)

บันทึกข้อมูลการประชุม จำแนกชนิดและสรุปข้อมูลเป็นความเรียง

4. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาโดยจำแนกชนิดข้อมูล (Typological analysis) (สิริศักดิ์ อาจวิชัย, 2558, น. 39) ตามกรอบ McKinsey 7-S โดยกำหนดกลุ่มคำสำคัญตามประเด็นคำถาม

สรุปผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารโรงเรียนตะวันชัยวิทยาเพื่อฟื้นฟูศิลปกรรมตามวิถีพุทธ ตามกรอบ McKinsey 7-S พบว่าโดยรวมเห็นว่าควรปฏิบัติในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าเห็นควรให้ปฏิบัติในระดับมากที่สุด ทั้ง 7 ด้าน โดยด้านบุคลากรมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านทักษะและด้านกลยุทธ์ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านโครงสร้างและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละด้าน ดังนี้คือ

1.1 ด้านค่านิยมร่วมข้อที่มีระดับควรปฏิบัติมากที่สุดคือ การกำหนดวิสัยทัศน์มีความชัดเจนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดตั้งสถานศึกษา

1.2 ด้านโครงสร้างข้อที่มีระดับความเห็นควรปฏิบัติมากที่สุดคือ ฝ่ายกิจการนักเรียนควรมีหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญรองรับการพัฒนาผู้เรียนโดยการปลูกฝังการใช้ทักษะชีวิตอย่างมีศีลธรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต

1.3 ด้านรูปแบบข้อที่มีระดับควรปฏิบัติมากที่สุดคือ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทุกหน่วยงานให้ความเอาใจใส่การปลูกฝังศีลธรรมและความดีสากลในทิศทางเดียวกันจนเป็นเอกลักษณ์องค์กร

1.4 ด้านกลยุทธ์ข้อที่เห็นว่าควรปฏิบัติมากที่สุดคือ การพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดบรรยากาศในการเรียนรู้ด้านศิลปกรรมตามวิถีพุทธ ควรคำนึงถึงการส่งเสริมความร่วมมือในการพัฒนามาตรฐานความดีสากล

1.5 ด้านระบบข้อที่มีระดับความเห็นควรปฏิบัติมากที่สุด มี 3 ข้อเท่ากัน คือ 1) การวางระบบการปฏิบัติงานในสถานศึกษาต้องให้สอดคล้องกับแผนการสร้างพฤติกรรมขององค์กรเพื่อให้ได้ตามาตรฐานความดี

สากล 2) ระบบการหล่อหลอมคุณธรรมต้องคำนึงถึงการวางต้นแบบที่เป็นแรงบันดาลใจทำให้ผู้เรียนมีความพร้อมเต็มใจเปิดรับด้วยความศรัทธา และเลื่อมใส และ 3) ระบบการกำกับติดตามการพัฒนาผู้เรียนควรรวมถึงการติดตามผลการพัฒนาผู้เรียนว่าเป็นไปตามที่พึงประสงค์หรือไม่

1.6 ด้านบุคลากรข้อที่มีระดับความเห็นควรปฏิบัติมากที่สุด มี 3 ข้อเท่ากัน คือ 1) กระบวนการคัดเลือกครูและบุคลากรต้องให้ความสำคัญในเรื่องสัมมาทิฐิมีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนา 2) การรับครูและบุคลากรเข้าทำงานในสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญต่อมาตรฐานด้านศีลธรรม และ 3) บุคลากรของสถานศึกษาต้องมีความพร้อมทั้งบุคลิกภาพและความสามารถที่เป็นต้นแบบที่ดี

1.7 ด้านทักษะข้อที่มีระดับความเห็นควรปฏิบัติมากที่สุด คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอนและบุคลากรต้องมีความสามารถในการใช้จิตวิทยาช่วยส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมในการเป็นผู้นำความดีตามศักยภาพของตน

2. แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนในการบริหารโรงเรียนตะวันชัยวิทยาเพื่อฟื้นฟูศิลปกรรมตามวิถีพุทธ สรุปไว้ดังนี้

2.1 ด้านบุคลากร: ต้องให้ความสำคัญต่อกระบวนการคัดเลือกบุคลากรและการพัฒนาบุคลากร โดยบุคลากรต้องมีความรู้ความเข้าใจในคุณธรรมพื้นฐานตามมาตรฐานศีลธรรม และมีทัศนคติที่ดีในการพัฒนาผู้เรียน มีบุคลิกภาพที่เป็นต้นแบบแก่ผู้เรียนสามารถสร้างทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาผู้เรียนตามวัฒนธรรมองค์กร มีกิจกรรมหล่อหลอมและสร้างแรงบันดาลใจให้พัฒนาตนเองทั้งมาตรฐานคุณธรรมและวิชาชีพ ดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในกรอบของศีลธรรม

2.2 ด้านทักษะ: ให้ครูและบุคลากรได้ฝึกทักษะด้านจิตวิทยาในการพัฒนาผู้เรียน เรียนรู้เทคนิคการสร้างแรงบันดาลใจต่าง ๆ ร่วมกับการศึกษาพระพุทธรูปศาสนาอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริงและลุ่มลึกไปตามลำดับ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนใฝ่ดี ใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

รักการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้นำความดีตามศักยภาพของตนและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

2.3 ด้านกลยุทธ์: ควรพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดบรรยากาศในการเรียนรู้ด้านศีลธรรมตามวิถีพุทธ บูรณาการสอนศีลธรรมทั้งทฤษฎีและการปฏิบัติให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวพุทธในทุกกิจกรรม ผลงานความใส่ใจในการพัฒนาผู้เรียนต้องเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลงานของครูและบุคลากร

2.4 ด้านระบบ: กำหนดระบบการปฏิบัติงานในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแผนการสร้างวัฒนธรรมองค์กรโดยเน้นการสร้างแรงบันดาลใจในการหล่อหลอมคุณธรรมตามมาตรฐานความดีสากลเพื่อเปิดใจผู้เรียนให้มีความศรัทธาเลื่อมใส และมีระบบติดตามผลผู้เรียนอย่างต่อเนื่องโดยจัดตั้งศูนย์ประสานงานส่งเสริมการพัฒนาเครือข่ายผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาต่อไป

2.5 ด้านรูปแบบ: สร้างแบบแผนพฤติกรรมของบุคลากรที่ให้ความสำคัญและเอาใจใส่ต่อการปลูกฝังศีลธรรมและความดีสากลจนเป็นเอกลักษณ์ของโรงเรียนโดยมีคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานคุณธรรม (Moral standard quality: MSQ) ในการติดตามประเมินคุณภาพและขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง ควรสร้างเวทีผู้นำและต้นแบบเพื่อให้เกิดแรงบันดาลใจในการพัฒนาดนเอง จนกลายเป็นนิสัยที่ดีของผู้เรียน

2.6 ด้านค่านิยมร่วม: กำหนดมาตรฐานความดีสากลและสื่อสารให้ครูและบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจตรงกัน มีแรงบันดาลใจในการพัฒนาดนเองและปลูกฝังผู้เรียนจนเป็นวัฒนธรรมองค์กรส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามวิสัยทัศน์อย่างต่อเนื่อง ต้องกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน

2.7 ด้านโครงสร้าง: ควรเพิ่มหน่วยงานเพื่อรองรับการพัฒนาผู้เรียนโดยเฉพาะควรกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนและได้มาตรฐานและควรเพิ่มหน่วยงานรองรับการประสานงานเครือข่ายในการสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษา และงานสาธารณประโยชน์ของชุมชน

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องของการบริหารโรงเรียนตะวันตกชัยวิทยาเพื่อฟื้นฟูศีลธรรมตามวิถีพุทธ ตามกรอบ McKinsey 7-S และการศึกษาแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนในการบริหารโรงเรียนตะวันตกชัยวิทยาเพื่อฟื้นฟูศีลธรรมตามวิถีพุทธโดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงผสมผสานพบว่าได้ข้อค้นพบที่เป็นแนวทางการพัฒนาในการบริหารโรงเรียนตะวันตกชัยวิทยา ในเชิงปฏิบัติจริง ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญและเข้าใจการบริหารและการฟื้นฟูศีลธรรมในบริบทโรงเรียนตะวันตกชัยวิทยา ได้ช่วยให้กรอบคำถามเกิดความชัดเจนและครอบคลุมสอดคล้องกับทุกด้านของการบริหารโรงเรียนตะวันตกชัยวิทยา เมื่อใช้แบบสอบถามสอบถามความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องของโรงเรียนตะวันตกชัยวิทยาในการบริหารสถานศึกษาเพื่อฟื้นฟูศีลธรรมตามวิถีพุทธ ตามกรอบ McKinsey 7-S จึงเป็นไปในทิศทางเดียวกันและมีความสอดคล้องกันในทุกด้าน ซึ่งพบว่าโดยรวมมีความเห็นควรปฏิบัติในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่าควรปฏิบัติในระดับมากที่สุด ทั้ง 7 ด้านเช่นเดียวกัน เมื่อนำความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องของโรงเรียนตะวันตกชัยวิทยามาศึกษาแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยการสนทนากลุ่มทำให้เกิดการสื่อสารและการมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาที่ชัดเจนขึ้น ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าจุดเน้นการบริหารโรงเรียนตะวันตกชัยวิทยาที่เป็นไปเพื่อการฟื้นฟูศีลธรรมจัดเป็นเป้าหมายในระดับอุดมการณ์ ค่านิยมร่วมที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย จึงมีพลังในการประสานให้การบริหารทุกด้านเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เกิดการสื่อสารและยอมรับในเป้าหมายจนเป็นอัตลักษณ์ของสถานศึกษา การร่วมคิด ลงมือปฏิบัติ แก้ไขปัญหาพัฒนาจนเกิดความรู้ ความเข้าใจ ความสำนึกในบทบาทหน้าที่ ย่อมเป็นพลังให้เกิดผลสัมฤทธิ์ได้ตามเป้าหมายซึ่ง Schermerhorn, Hunt and Osborn (1991, p. 343) ให้แนวคิดว่า ค่านิยมร่วม มีบทบาทสำคัญในการผูกโยงคนเข้าด้วยกัน เป็นแรงจูงใจที่มีพลังกับสมาชิกในวัฒนธรรมองค์กร องค์กรทุกแห่งต้องมีการปลูกฝังค่านิยมร่วมอย่างเด่นชัดและต่อเนื่องให้กับทุกคนโดยภาพรวม

ขณะที่ Waterman และ Peters (1982) ให้แนวคิดว่าการประสิทธิภาพองค์การเกิดจากความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ทั้ง 7 ด้าน กรอบ McKinsey 7-S เป็นกลยุทธ์การบริหารองค์การ ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญของวัฒนธรรมองค์การที่มีผลต่อปรัชญาของสมาชิกในองค์การ การปฏิบัติงานในองค์การเป็นเครื่องมือให้ผู้บริหารวัดประสิทธิภาพการทำงานของสมาชิกในองค์การและการใช้ทรัพยากรมนุษย์ และแนวคิดของประยงค์ มีใจชื่อ (2542, น. 120-123) ที่ให้ไว้ว่า ผู้บริหารที่มุ่งความสำเร็จในการดำเนินงานต้องตระหนักว่าการปฏิบัติการเชิงกลยุทธ์ที่ประสบความสำเร็จบรรลุผลที่มุ่งหวังได้ต้องอาศัยความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทั้ง 7 ด้านตามกรอบของ McKinsey สอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งนภา ตาอินทร์ (2551, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการบริหารองค์การส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลบริหารที่ดี กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ทั้ง 7 ด้าน เป็นปัจจัยการบริหารที่เอื้อให้เกิดความสำเร็จในการบริหารองค์การในระดับมากเช่นเดียวกันและงานวิจัยของ Singh (2013, p. 39) ศึกษาเรื่อง บทบาทของกรอบ McKinsey 7S ในการบรรลุความเป็นเลิศขององค์กร พบว่าความต้องการทางสังคมและจิตใจของพนักงานย่อมเป็นแรงจูงใจสู่ความสำเร็จของงานตามเป้าหมาย นอกจากนี้ผู้นำต้องสนับสนุนอย่างเต็มที่ องค์กรจะต้องมีการสื่อสารในระดับสูง เพราะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการจัดการเพื่อพัฒนาและรักษาความได้เปรียบในการแข่งขัน ผู้นำที่มีอิทธิพลต่อองค์กรจะต้องมีกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมองค์กรในกรอบของ McKinsey 7S ดังนั้นเมื่อผู้เกี่ยวข้องของการบริหารโรงเรียนตะวันตกชัยวิทยาทุกฝ่ายมีเป้าหมายอันเป็นค่านิยมร่วมที่ชัดเจนค่านิยมร่วมที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายจึงเกิดการสื่อสารและยอมรับและเป็นพลังในการประสานให้การบริหารทุกด้านเป็นไปในทิศทางเดียวกัน กรอบ McKinsey 7-S จึงเป็นเครื่องมือการบริหารสถานศึกษาเพื่อฟื้นฟูศีลธรรมตามวิถีพุทธได้อย่างลงตัว

2. จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนในการบริหารโรงเรียนตะวันตกชัยวิทยา เพื่อฟื้นฟูศีลธรรมตามวิถีพุทธ ได้สรุปแนวทางดังนี้

2.1 ด้านบุคลากร พบว่าต้องให้ความสำคัญในการคัดกรองเลือกสรรครูและบุคลากรเข้าทำงานและให้การพัฒนาความพร้อมทั้งบุคลิกภาพและความสามารถทั้งด้านมาตรฐานศีลธรรมและวิชาชีพเพื่อให้เกิดประสิทธิผลต่อการพัฒนาผู้เรียนตามเป้าหมายการปฏิบัติงานและมีความเป็นต้นแบบที่ดีอย่างต่อเนื่อง ซึ่งควรกำหนดมาตรฐานในการประเมินผลงานที่สอดคล้องกับเป้าหมายเป็นตัววัดความสำเร็จด้วยทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบุคลากรเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดเพราะเป็นผู้ดำเนินงานสานต่ออุดมการณ์และสืบทอดความเจริญของสถานศึกษา ซึ่ง Grisey และ Mahlick (1991, p. 4) ได้ให้แนวคิดที่แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต้องประกอบด้วยมิติที่สัมพันธ์กันทั้งสามมิติ คือ คุณภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษา และคุณภาพทรัพยากรที่ใช้ (Input) คุณภาพของกระบวนการเรียนการสอน (Teaching Process) และคุณภาพผลผลิต (Output) สอดคล้องกับงานวิจัยของสุทธธัญญ์ โอบอ้อม (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวพระพุทธศาสนา พบว่าแนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรตามแนวพระพุทธศาสนา มีกระบวนการพัฒนาทรัพยากรบุคคล 3 ด้าน คือ T (training) การฝึกอบรม, E (education) การศึกษา และ D (development) ซึ่งนำมาบูรณาการกับหลักพระพุทธศาสนา คือ หลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ และปัญญา ก่อให้เกิดศักยภาพของบุคลากรใน 3 ด้าน คือด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านพฤติกรรมที่ยั่งยืนซึ่งประสงค์เช่นเดียวกัน

2.2 ด้านทักษะ พบว่าต้องวางระบบให้ครูและบุคลากรทุกคนมีโอกาสศึกษาหลักธรรมในพระพุทธศาสนาอย่างจริงจังเพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริง และพัฒนาบุคลากรด้านจิตวิทยาวัยรุ่นฝึกทักษะสร้างแรงบันดาลใจเพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมเป็นผู้นำความดีตามศักยภาพตน กระตุ้นให้ผู้เรียนใฝ่ดี ใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจุฬพล พูลภักธีวิน และคณะ (2553, น. 26)

ให้แนวคิดไว้ว่า ความชำนาญของสมาชิกในองค์กรที่เป็นจุดเด่น จะเป็นสิ่งที่ทำให้องค์กรมีลักษณะแตกต่างจากองค์กรอื่น ๆ โดยทักษะของบุคคลในองค์กรสามารถแยกออกเป็น 2 ด้านหลัก คือ ทักษะด้านงานอาชีพ (Occupational Skills) และทักษะความชำนาญเฉพาะ (Aptitudes and special talents) ซึ่งเป็นความสามารถที่ทำให้พนักงานนั้น ๆ โดดเด่นส่งผลให้มีผลงานที่ดีกว่าและเจริญก้าวหน้าได้รวดเร็ว ดังนั้นการพัฒนาจึงต้องต้องมุ่งเน้นทักษะและความสามารถในการทั้ง 2 ด้านไปควบคู่กัน สอดคล้องกับจิตรา พิชะพัฒน (สัมภาษณ์. 23 สิงหาคม 2559) ได้ให้แนวคิดว่า สถานศึกษาเพื่อการฟื้นฟูศีลธรรมตามวิถีพุทธ ครูและบุคลากรต้องมีทั้งความรู้ (Knowledge) และความสามารถในหน้าที่ที่เป็นบทบาทหลัก (Core function) ซึ่งเป็นทักษะ ความรู้ ความสามารถทางวิชาชีพ และต้องมีทักษะทางด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เพราะในการปลูกฝังศีลธรรมให้กับเยาวชนในช่วงวัยรุ่นนั้น ครูและบุคลากรจะอยู่ในบทบาทของผู้ให้การฝึก และเป็นต้นแบบ ดังนั้นผู้ฝึกจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ที่สำคัญ คือ ทักษะการถ่ายทอด ทักษะในการใช้จิตวิทยาวัยรุ่น ทักษะการสร้างและพัฒนาผู้นำ รวมถึงทักษะการใช้ภาษาและเทคโนโลยีอีกด้วย และทักษะ ความรู้ ความชำนาญที่ต้องเน้นให้มีความเชี่ยวชาญ คือ 1) การบูรณาการการเรียนรู้คุณธรรมตามวิถีพุทธสู่ผู้เรียน 2) ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมในการเป็นผู้นำที่สามารถนำความดีตามศักยภาพได้ในอนาคต

2.3 ด้านกลยุทธ์พบว่าต้องกำหนดมาตรฐานคุณภาพความดีสากลลงในงานและภารกิจที่รับผิดชอบร่วมกันโดยกำกับติดตาม ส่งเสริมให้เกิดความพร้อมในการพัฒนาผู้เรียนให้ได้ตามมาตรฐานศีลธรรมโดยสอดแทรกการสอนศีลธรรมทั้งทฤษฎีและปฏิบัติให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน และสร้างต้นแบบที่เป็นแรงบันดาลใจในการพัฒนานิสัยและบุคลิกภาพของผู้เรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการกำหนดมาตรฐานร่วมกันย่อมจุดประกายความคิด ความรับผิดชอบร่วมทำให้เกิดความสามัคคีในองค์กร มองเห็นวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนเป็นแรงผลักดันให้เกิดคุณภาพและความสำเร็จอย่างมีทิศทาง ส่วนการสอน

ศีลธรรมให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียนและต้นแบบที่ดี ย่อมทำให้เกิดการยอมรับในมีพลวัตในการพัฒนาที่ยั่งยืนยิ่งขึ้น ซึ่งสมานิศ วิจิตร (2551, น. 1) กล่าวว่า กลยุทธ์เป็นศาสตร์และศิลป์แห่งการวางแผนและปฏิบัติการ โดยรวมเพื่อให้ประสบผลสำเร็จหรือบรรลุเป้าหมาย เพื่อความก้าวหน้าของหน่วยงาน สอดคล้องกับสุธรรม บัณประเสริฐ (สัมภาษณ์. 4 กันยายน 2559) ที่กล่าวว่า กลยุทธ์ที่เหมาะสมกับสถานศึกษาเพื่อการฟื้นฟูศีลธรรมตามวิถีพุทธ คือ การสอนศีลธรรมที่สอดแทรกลงในทุกรายวิชาพร้อม ๆ กับการฝึกฝนในชีวิตประจำวันในวิถีชีวิต และต้องสร้างบรรยากาศให้เกิดความสบายตามหลักสัปปายะ 4 คือ สถานที่เป็นที่สบาย อาหารเป็นที่สบาย แวดล้อมด้วยครูบาอาจารย์ และเพื่อนที่มีสัมมาทิฐิรักในการสร้างบุญ สร้างความดีไม่มีนัยเลวอันธพาล ธรรมะเป็นที่สบาย มีพระภิกษุหรือครูบาอาจารย์ผู้รู้ธรรมเป็นบัณฑิตให้การอบรมสั่งสอนศีลธรรมได้อย่างดีสามารถทำทาน รักษาศีล พังธรรม ทำสมาธิภาวนาได้เป็นนิจ ซึ่งสิ่งแวดล้อมและต้นแบบที่ดีย่อมเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างความดีและเป็นแบบอย่างที่ดีในการพัฒนาตนเองแก่ผู้เรียนได้อย่างแนบแน่น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารโรงเรียนตะวันชัยวิทยาเพื่อฟื้นฟูศีลธรรมตามวิถีพุทธ ตามกรอบ McKinsey 7-S ว่าควรปฏิบัติในระดับมากที่สุดทั้ง 7 ด้านโดยด้านบุคลากรมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดรองลงมาคือทักษะและกลยุทธ์ แสดงว่าผู้เกี่ยวข้องให้ความสำคัญใน 3 ด้านนี้เป็นอย่างมาก ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะผู้บริหารดังต่อไปนี้

1.1 ผู้บริหารควรกำหนดกระบวนการคัดกรองครูและบุคลากรและการพัฒนาความเป็นต้นแบบตามมาตรฐานศีลธรรมและวิชาชีพตลอดจนเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้ชัดเจน

1.2 ครูและบุคลากรต้องใส่ใจในการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านมาตรฐานศีลธรรม ความรู้ทักษะชีวิต และ

เป็นต้นแบบที่ดีอย่างต่อเนื่องโดยหมั่นพัฒนาตนเองให้มีความรู้ในหลักธรรมในพระพุทธศาสนา มีทักษะวิชาชีพ และทักษะทางจิตวิทยาในการถ่ายทอดคุณธรรม และสร้างแรงบันดาลใจในการพัฒนาตนเองให้ผู้เรียนสม่ำเสมอ

1.3 ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรร่วมกันกำหนดกลยุทธ์สื่อสารให้เกิดคุณค่าร่วมในการสร้างสิ่งแวดล้อมในการส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนให้ได้มาตรฐานศีลธรรม โดยสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียนพร้อมกับสร้างเครือข่ายความร่วมมือควบคู่กันไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาครูและบุคลากรเพื่อการฟื้นฟูศีลธรรมตามวิถีพุทธ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาครูและบุคลากรต่อไป

2.2 ควรศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้นำที่ดี เก่งและมีความสุขอย่างสมดุลโดยใช้กระบวนการพัฒนาตามหลักธรรมของชาวพุทธ

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษาที่มีจุดเน้นเพื่อการฟื้นฟูศีลธรรมตามวิถีพุทธ โดยแบ่งประเภทโรงเรียนประจำและประเภทไปกลับแยกตามเขตพื้นที่หรือภูมิภาค เพื่อศึกษาแนวโน้มการเปิดรับนักเรียนในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- จิตรา พิชะพัฒน์. (ผู้รับใบอนุญาตและผู้จัดการโรงเรียน ตะวันชัยวิทยา). สัมภาษณ์ 23 สิงหาคม 2559.
- จุมพล พูลภัทรชีวิน, ปันธส มาลากุล ณ อยุธยา, อติศวรรค์ วงษ์วัง. (2553). *การวิเคราะห์บริบท : ความท้าทายของการบริหารการศึกษาในอนาคต*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประยงค์ มีใจเชื้อ. (2542). *การบริหารเชิงกลยุทธ์. เอกสารประกอบการสอนภาควิชาบริหารทั่วไป*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบริหารทั่วไป คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

พระไพศาล วิสาโล. (2549). *การเสริมสร้างพลังทางศีลธรรมในสังคมไทย*. สืบค้นเมื่อ 5 มิถุนายน 2559, จาก <http://www.visalo.org/article/budKarnsermsang.htm>.

รุ่งนภา ตาอินทร์. (2551). *ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการบริหารองค์กรส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลบริหารที่ดี กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).

สมานิต วิจิตร. (22 กันยายน พ.ศ. 2551). *ยุทธศาสตร์ (กลยุทธ์) กับยุทธวิธี (กลวิธี)*. สืบค้นเมื่อ 23 กรกฎาคม 2559, จาก http://www.samanit.blogspot.com/2008/09/blog-post_22.html.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2552).

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.

กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550).

โรงเรียนวิถีพุทธ. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2555).

แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559. สืบค้นเมื่อ

15 กรกฎาคม 2559, จาก [https://planning.tu.ac.th/images/Download/03Strategy/](https://planning.tu.ac.th/images/Download/03Strategy/dataStrat4/2_05.pdf)

[dataStrat4/2_05.pdf](https://planning.tu.ac.th/images/Download/03Strategy/dataStrat4/2_05.pdf)

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

(องค์กรมหาชน). (30 มิถุนายน 2558). *หนังสือ*

รับรองมาตรฐานการศึกษา รอบสาม (พ.ศ. 2554-

2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มัธยมศึกษา.

สมศ. 50170/2558. จดหมาย.

สิริศักดิ์ อาจวิชัย. (2558). *การวิจัยเชิงคุณภาพ. เอกสาร*

ประกอบการบรรยาย. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัย

อุบลราชธานี. สืบค้นเมื่อ 5 มิถุนายน 2559, จาก:

<http://www.ubu.ac.th>.

สุทธธณณ์ โอบอ้อม. (2557). *การพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามแนวพระพุทธศาสนา* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).

สุธรรม บัณฑิตประเสริฐ. ประธานมูลนิธิพัฒนาการศึกษา
เพื่อศีลธรรม. สัมภาษณ์ 4 กันยายน 2559.

Creswell, J. W. and Clark, V. L. (2011). *Designing and
Conducting Mixed Methods Research*.

Thousand Oaks, California : Sage publications.

Grisey, A. and Mahlick, L. (1991). *The Quality of
Education in Developing Countries: A Review
of Some Research Studies and Policy
Documents*. Paris: International Institute for
Educational Planning's Prinshop.

Polit, D. F. and Beck, C. T. (2008). *Nursing research:
Generating and assign evidence for nursing
practice*. 8th ed. Philadelphia : Lippincott.

Schermerhorn, J. R., Hunt, J. G. and Osborn, R. (1991).
Managing organization behavior (4th ed).
New York: John Wiley & Sons.

Singh, A. (2013). A Study of Role of McKinsey's 7S
Framework in Achieving Organizational
Excellence. *Organization Development Journal*,
31(3), p. 39.

Waterman, R. H. and Peters, T. J. (1982). *In Search
of Excellence*. New York: Harper Collins.